

כי תגוא

טמונה בפרשה

פנינים

"ארמי אבד אבי וירד מצרימה"

מדוע קושרים את לבן הארמי לעניין ירידת בני ישראל למצרים, והרי לכאורה אין שום קשר ביניהם? ויש לתרץ: א. לולא רמאותו של לבן, יעקב היה מתחתן עם רחל ראשונה, ויוסף היה הבכור ליעקב, ואז לא היו האחים מקנאים בו, וכל עניין מכירתו של יוסף לא היתה מתקיימת. (בשם רבים) ב. מעשי אבות סימן הם לבנים, וכמו שלבן התעמר ביעקב ולבסוף יצא הוא ברכוש רב, כך ישראל השתעבדו במצרים ויצאו ברכוש גדול. ג. מובא בספרים שלבן הוא בלעם וידוע שהוא זה שיעץ לפרעה לשעבד את היהודים. ד. מובא בספר הישר, שבשעה ששלח לבן את יעקב לדרכו מגלעד, שלח שליחים להודיע לעשו שאחיו בדרכו חזרה ושהנה חוזרת ההזדמנות להורגו. ובמדרש הגדול כתוב, שאמנם עשו לא רצה להורגו, כי לא רצה שהגזירה של 'גר יהיה זרעך' שנאמרה לאברהם תתקיים בו וברעו, לכן ציוה לעמלק נכדו להמתין להם עד שיצאו ממצרים. (טעמא דקרא) ה. אם לבן לא היה מתכנן לעקור את הכל, אז יעקב וילדיו היו נשארים שם והיתה מתקיימת הגזירה כבר שם בחרן. (אזנים לתורה) ו. כמו שלבן היה כפוי טובה כלפי יעקב שלמרות שכל ביתו התברך בזכותו, רדף אחריו וטען: "מה עשית ותגנב את לבבי וכו'", כך היו המצרים כפויי טובה כלפי עמו של יוסף שהצילם מן הרעב. (המאיר לארץ) ז. לבן וגם המצרים בקיאים היו בכשפים, ואפילו מהכוחות הללו הצילנו השי"ת.

"ברוך פרי בטנך ופרי אדמתך ופרי בהמתך וגו'. ברוך טנאך ומשאתך"

כאן בברכות הקדים פרי בטנך לטנאך ומשאתך, ואילו בקללות טנאך ומשאתך קודמים לפרי בטנך ופרי אדמתך. מפני שהסברא הפשוטה היא, שלעולם יעשה הקב"ה נס נסתר מהר יותר ממה שיעשה נס גלוי. ברכת פרי הבטן ופרי האדמה הם נס נסתר, אבל טנאך ומשאתך שהם פירות תלושים שהונחו כבר בכלי, אם ירבו זהו נס גלוי, לכן הקדים בברכה את הנס הנסתר. ולא זו בלבד, אלא יעשה אחרי כן אף נס נגלה. ובקללה הדבר הפוך, שבתחילה יתמעטו ניסים הנסתרים ואח"כ הנגלים.

"ברוך אתה בבוואך וברוך אתה בצאתך"

"שתהא יציאתך מן העולם בלא חטא כביאתך לעולם" (רש"י)

מקשים המפרשים, והלא בהמשך כתוב נאמר: "ארור אתה בבוואך וארור אתה בצאתך", האם גם שם אפשר לפרש: "יציאתך כביאתך"? הן ביאתו של אדם לעולם ודאי שהיא בלא חטא. מצינו ב"בית-יוסף", שאנו מברכים בכל יום "שלא עשני גוי" ולא "שעשני ישראל", שכן אמרו חז"ל: "נמנו וגמרו, נוח לו לאדם שלא נברא משנברא" (עירובין יג:). ולכן אדם אינו יכול לברך על כך שנברא, שהרי נוח היה לו שלא היה נברא, אלא מברך הוא על כך שלפחות לא נברא גוי. אולם בתוספות נאמר, שרק לגבי סתם בני אדם אמרו: "נוח לו שלא נברא", אבל צדיק, שלומד תורה ומקיים מצוות, אשריו ואשרי דורו שנברא. למדנו, שרק כשהדברים אמורים בברכה יש להשוות את "מה ביאתך לעולם בלא חטא אף יציאתך בלא חטא", שהרי עצם היבראו של אדם אינו כלל בגדר ברכה, לפי שנוח לו לאדם שלא נברא, אלא אם כן הוא יוצא מן העולם בלא חטא אזי כדאי היה לו להיברא. אבל כשהדברים אמורים בקללה, היינו כשלא קיים תורה ומצוות, אזי הרי עצם היבראו של אדם קללה הוא, לפי שנוח היה לו אילו לא נברא, וכך הוא פשוטו של פסוק: "ארור אתה בבוואך", עצם בואך לעולם היה בגדר קללה. (בנין אריאל)

"גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת"

"זה מיתת צדיקים" (מדרש)

היכן זה רמוז? ביאר הגאון ר' בצלאל ראנשבורג מוילנא שבכל ספר מחמשת חומשי התורה תמצא מיתת צדיקים: בספר בראשית - מיתת האבות הקדושים, ועוד. בספר שמות - "וימת יוסף וכל אחיו". בספר ויקרא - מיתת נדב ואביהוא. בספר במדבר - אהרן ומרים. אבל בספר דברים לא נזכרה מיתת שום צדיק. הגם שנאמר בסוף החומש "וימת שם משה", שתי תשובות בדבר: א' - כשאמר משה הפסוק "גם כל חלי... עוד היה חי. ב' - משה רבינו אשר היה עניו מאד, בוודאי לא החזיק עצמו לצדיק. וזהו שאמר "גם כל חלי... אשר לא כתוב בספר התורה הזאת" כלומר בספר דברים, זו מיתת צדיקים (מגד ירחים). הסבר נוסף, כתוב בפרקי דר' אליעזר שהקב"ה יושב וכותב זכויותיהם של הצדיקים, ומה שנשאר בראש הקולמוס הוא מקנח בראשי הצדיקים ומזההם מתים. משום שאין הקב"ה ממת את הצדיק עד שהצדיק יגזור מיתה על עצמו. כמו שאמר משה: "כי אנכי מת", ואף יעקב ויוסף גזרו מיתה על עצמם. צדיק שאינו עושה זאת, הקב"ה מקנח את הקולמוס בראשו. ולפי האמור: "כל חלי וכל מכה" - כל חלי וכאב שיש לצדיק, בא לו ממה ש"לא כתוב בספר התורה", שמת ממה שנשאר. (ר' שמשון מאוסטרופולי)

לסדר את הפרשה

- א. סדר וידוי ביעור המעשרות
 - ב. סדר הבאת ביכורים
 - ב. משה מזכיר את חסדי השי"ת במדבר
 - ה. עמידת בני"ע על ההרים וסדר הברכות והקללות
 - ט. הקללות למי שלא ישמע לדברי השי"ת
 - י. הברכות שיבואו עלינו אם נשמע בקול השי"ת
 - ד. ציווי להציב אבנים ומזבח לזיכרון
- "

שאלה לשולחן השבת

"והיה כי תבוא אל הארץ"

נוסח הברכה השניה של ברכת המזון היא: "על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה. ועל שהוצאתנו ד' אלקינו מארץ מצרים ופדיתנו מבית עבדים".

והדבר תמוה, והרי סדר הדברים לא היה כן, אלא קודם יצאנו ממצרים ורק ארבעים שנה לאחר מכן נחלנו את ארץ ישראל.

ויש לדון ולבאר את פשר הדבר.

מאת האלה הינה אלוור גיון
20 שנים של עשיית
(תן אלו אג גשזוכים אילי)
(צדקו מקורו, אס ישנס),
זו"ג אגזא אק מן
הגשזוכי גזיז כשזכייים.

טמונה בפרשה כי תגוא

חידון א' ת'

- הגשבה לכל שאלה **מגילה** באור **המפילה** בראש השנה.
- א. כך ענו העם למשמע הברכות והקללות
 - ב. אסור להניפו על המזבח
 - ג. הר הברכה
 - ד. הלוקח שוחד נקרא: "מכה נפש __ נקי"
 - ה. " __ ממעון קדשך מן השמים"
 - ו. " __ אותנו המצרים __ עלינו עבודה קשה"
 - ז. ציוו ביחד עם משה את בני
 - ח. על א"י נאמר פעמים רבות שהיא זבת __
 - ט. אסור לבער תרומה ב-
 - י. 3 מהשבטים שעמדו על הר גריזים
 - כ. לא תשתה יין למרות שתטע אותם, ח"ו
 - ל. עמדו בין הר גריזים להר עיבל
 - מ. 2 מילים נרדפות לניסים
 - נ. היא לא בלתה במדבר
 - ס. הקב"ה האמיר את בני"ה להיות לו לעם
 - ע. השי"ת ראה את __ ואת __ ואת לחצנו
 - פ. ארור מי שעושה אותו
 - צ. מין של ארבה
 - ק. יבואו על בני"ה אם לא ישמעו לקול השי"ת, ח"ו
 - ר. מיורשי ארץ סיוחן ועוג
 - ש. ולדות הבהמות
 - ת. היא תאכל את הענבים שתטע, ח"ו

חידון א' ת' - הפוך

- הגשבה לכל שאלה **מגילת** באור **המפילה** בראש השנה.
- א. בו מביאים את הביכורים
 - ב. אם נשמע לקול ד' הוא לא יתנונו ל-
 - ג. אחד מן הארורים (__ גבול רעהו)
 - ד. יש לצפות את אבני מזבח הזיכרון ב __
 - ה. בכזו זרוע הוציאנו השי"ת מארץ מצרים
 - ו. "ארור מקלה __ ואמר כל העם אמן"
 - ז. רש"י מסביר שלב כזה הוא לב חרד
 - ח. 'שחוט'
 - ט. "ארור מטה __ גר יתום ואלמנה"
 - י. המילה הראשונה בקריאת הביכורים
 - כ. "שגר אלפיך ועשתרות __"
 - ל. בהר הזה שמו את אבני הזיכרון
 - מ. בני"ה לא אכלו ממנו במדבר
 - נ. מלך חשבון
 - ס. מחלה המוזכרת בקללות, ל"ע
 - ע. "הסכת __ ישראל"
 - פ. השי"ת אמר על ארץ מצרים ש- "לא __ לראותה"
 - צ. "והיה כי תבוא אלה __"
 - ק. "והיית אך __ וגזול כל הימים" ח"ו
 - ר. בני"ה לא שתו במדבר
 - ש. כך מכונים מע"ש ונטע רבעי בביעור המעשרות
 - ת. 3 מחלות המוזכרות בקללות, ל"ע

ואלה שלמות:

"כי יחסלנו הארבה"

כמה שמות נוספים לסוגים שונים של ארבה תוכלו למצוא? (אחד מתוכם בפרשה!) (התשובות במדור התשובות)

מן המדרש

"זהו שאמר הכתוב (שיר השירים א): 'לריח שמניך טובים'. רבנן אמרו, בחמשה דברים נמשלה התורה: במים וביין ובדבש ובחלב ובשמן. במים מניין? (ישעיה נה): 'הוי כל צמא לכו למים'. ביין מניין? שנאמר (משלי ט): 'זשתו ביין מסכתי'. בדבש ובחלב מניין? (שיר השירים ד): 'דבש וחלב תחת לשונך'. שמן מניין? שנאמר (שיר השירים א): 'שמן תורק שמך', מה השמן הזה תחילתו מר וסופו מתוק, כך דברי תורה אדם מצטער בהן בתחלה ועושה בהן אחרית טובה, שנאמר (איוב ח): 'והיה ראשיתך מצער וגו''. דבר אחר, מה השמן הזה חיים לעולם אף דברי תורה חיים לעולם, מה השמן הזה אורה לעולם אף דברי תורה אורה לעולם. דבר אחר, מה השמן הזה אין יכול להתערב במשקין אחרים, אף ישראל אין יכולים להתערב בגויים. שנאמר (ויקרא כ): 'ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי''. דבר אחר, מה השמן הזה אפילו אתה נותן אותו בכמה משקין הוא נעשה עליון על כולם, כך הם ישראל עליונים על כל הגויים, כמו שכתוב (דברים כח): 'ונתתך ד' אלקיך עליון על כל גויי הארץ'."

תגלה בפרשה

בשקט הם הולכים
לבקר יוצר בעצים
את האדמה הוא עבד
למרות שחוש לו אבד.

המונח המבוקש הינו **מילה** בג' אותיות המופיעה בפרשה, אשר כל שורה בגידיה **רומזת** להקשר שונה שלה.
(יגבן כגיב אסר ומיאוסי אותיות בג' ה'יה דומה)

הגשבה **תפרסם** אי"ה בגיליון הבא

© כל הזכויות שמורות לאהרן בין.
אשמח לקבל תגובות רעיונות והערות:
temunabaparashah@gmail.com

העלון מוקדש לרפואת
ר' חזקיהו אלכסנדר סנדר יצחק
בן יהודית בתשחע"י

העלון מגיע מדי שבוע לאילפי משפחות וילדים,
המשתמשים בו בשולחן השבת.
מעוניינים להקדיש את העלון לכל מטרה?
שלחו מייל למערכת, או טלפנו: 052-766-5775

טמונה בפרשה סי תגא

הפוך בה והפוך בה

שעשועי דאורייתא

הלכה

"אשר תביא מארצך" - רבן גמליאל בן רבי אומר, נאמר כאן "ארץ" ונאמר להלן (בפרשת עקב) "ארץ", מה להלן שבח הארץ אף כאן שבח הארץ, מלמד שאין מביאין ביכורים אלא משבעת המינים. (מנחות פד):

"ואמר כל העם אמין"

באיזו פרשה נוספת בתורה מוזכר עניית אמון, ובאיזה עניין?

* * * *

מצאו נא בפרשה:

אגדה

אמר ר' יצחק, אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין, שנאמר: "יצו ד' אתך את הברכה באסמוך". (תענית ח:)

1. שני פסוקים בני שלוש מילים.
2. פסוק שמתחיל ומסתיים באות י'.
3. מילה המנוקדת בארבעה פתחים רצופים.
4. שלוש מתוך עשר המכות.

זיכרון סימן

גיאטריאוג ורמיזים לזכירת מספר פסוקי הפרשה

בפרשת כי תבוא ישנן ברכות המבטיחות טוב ושפע ליהודים שישמרו את מצוות התורה. בפרשת כי תבוא ישנם 122 פסוקים, ואפשר לזכור זאת ע"י זכירת המילים: "טוב ליהודים" = בגימטריא = 122

תשובות

ואלה שמות - חגב, ילק, סלעם, חרגול, צלצל (מופיע בפרשתנו), גוב (שגובה מהחייבים), גזם, חסיל (שמחסל את התבואה), חנמל.

לסדר את הפרשה - "באר היטב".

חידון א' ת' - אמון, ברזל, גריזים, דם, השקיפה, וירעו ויענונו ויתנו, זקני ישראל, חלב, טומאה, יוסף יהודה יששכר, כרמים, לוויים, מסות מופתים, נעלך, סגולה, עמלנו ענינו, פסל, צלצל, קללות, ראובני, שגר אלפיך, תולעת.

חידון א' ת' הפוך - טנא, זנב, מסיג, שיד, נטויה, אביו ואמו, רגז, טבוח, משפט, הגדתי, צאנך, עיבל, לחם, סיחון, חרס, ושמע, תוסיף, ארץ, עשוק, שיכר, קודש, שחפת דלקת קדחת.

שעשועי דאורייתא - בפרשת נשא עונה האשה הסוטה "אמן אמון". 1. "ברוך טנאך ומשארתיך", "ארור טנאך ומשארתיך". 2. "ישלח ד' בך ... אשר עזבתיני". 3. "הקדחת". 4. דבר, שחין, ארבה.

מילה בפרשה פרשת כי תצא - מורה. "הפר העקשן מלמד" - עקשן=מורה, מלמד=מורה, "מן השוט לפחד" - פחד=מורה, "אחרת יובל אל הסכין" - סכין (של גילוח)=מורה, "ובצל עץ בעיר יזקין" - העיר שכם קרויה גם 'אלון מורה'.

- טמונות בפרשה** - 1. מתוך ההגדה של פסח: "ארמי אובד אבי וכו'" (כוה) 2. ערוץ נהר הירקון - "ובירקון" (כח,כב) 3. "באניות" (כח,סח) 4. "ובשבעה דרכים" (כתז) 5. "יפתח ד' לך את אוצרו הטוב" (כח,יב) 6. "ארץ זבת חלב ודבש" (כו,ט-טו,כז,ג) 7. "והיית משוגע" (כח,לד) "בשגעון" (כח,כח) 8. "ובגרבר" (כח,כז) 9. ביכורים - "ושמת בטנא" (כו,ב) 10. סקט+אוזן= "הסקת ושמע ישראל" (כו,ט) 11. "הארבה" (כח,לח) "הצלצל" (כח,מב) 12. "ושדת אותם בשיד" (כז,ב) 13. "לראש ולא לזנב" (כח,יג) 14. "השקיפה... מן השמים" (כו,טו) 15. "כאשר ידאה הנשר" (כח,מט) 16. "ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה" (כח,ג)

טמונות בהפסרה - 1. "בעתה אחישנה" (ס,כב) 2. "לא יהיה לך עוד השמש..הירח" (סי,ט), "לא יבוא עוד שמשך וירחך" (ס,כ) 3. "ובנו...חומותיך" (סי,י) 4. "שפעת גמלים" (סו,ו)

שאלה לשלחן השבת פרשת שופטים - השאלה בקצרה: כיצד יכול מלך ללקות כשעובר על לאו של 'לא ירבה לו נשים', הרי מי יכול להכותו שאינו מחויב בכבודו? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת בקצרה: 1. ב"ד ימנו גוי להלקותו. 2. אולי יהודה וישראל לא נצטוו לירא זה ממלכו של זה, ויוכלו להלקות את המלך השני. 3. כשכך הדין שצריך להלקותו, אזי הדבר מותר אף לישראל.